

На страницама НСПМ већ је писано о случају Аиде Ђоровић [\[1\]](#). Ова НВО активисткиња из Новог Пазара је у листу „Данас“ објавила чланак у коме је критиковала један скуп младих муслимана [\[2\]](#). На том скупу су девојке ритуално позване да се покрију, што су дванаест њих и учиниле (види снимак [\[3\]](#)).

Ђоровићева је у свом чланку осудила „помодан приступ у ношењу хиџаба иза кога не стоји ништа друго до деградирајући став да жена саму себе доживљава као трговинску робу са сертификатом понуђену на брачном тржишту“. Наиме, како је објаснила Ђоровићева, „није реткост да у граду у ком се, мање-више, сви познајемо, девојке које имају озбиљну наркоманску прошлост, а неретко им је то и садашњост, прибегавају покривању и на тај начин `перу` своје биографије и социјални живот“. Ђоровићева је јавно позивање девојака да се покрију назвала „новом папазјанијом `скуваном` у кухињи великог мајстора манипулације масама, спин-доктора муфтије Зукорлића“. Оптужила је Зукорлића да има „потпуну контролу свега што се дешава у Исламској заједници и око ње“, затим, да „као неки свевидећи Орвелов Велики брат (...)поручује какво је понашање прихватљиво, а какво није“, и, коначно, да „полако, али сигурно, додаје циглу по циглу својој малој џамахирији у којој ће бити неприкосновени вођа и власник свега што у том вилајету дише и хода“.

На овај текст је реаговала Аида Рашљанин, председница Муслиманског омладинског клуба Исламске заједнице у Србији (која је, на поменутом скупу, и позвала остале девојке да се покрију). Она је у чланку, који је објављен у „Данасу“ [\[4\]](#), осудила „вријеђање чедних муслиманки и њихову успоредб

у с трговачком робом, наркоманијом и социјално девијантним особама“. „Када год неко лице“, написала је она, „без биографије, без факултетског образовања, без кучета и мачета, исфрустрирано личним животним неуспјехом, у самом врхунцу климакса, жели скренути пажњу на себе, ухљеби се у какву невладину организацију, прикопча на неки фонд“. Називајући Ђоровићеву надимком „Шица“, ауторка се запитала како „особа са средњошколском спремом, дакле чак и без факултетске дипломе, без икаквих релевантних референци у биографији, само са печатом локалне невладине организације, па чак и наглашено исфрустрирана неуспјехом у личном `гендер` животу (у јеку климакских надражаја), може бити толико значајан фактор да јој се посвећује такав медијски простор

„То се, по Рашљаниновој, може разумети само као „директан политички утицај Шициних ментора и на србијанске медије“. Она је протестовала зашто „било који србијански медиј осигурава простор психички неуравнотеженим и нимало релевантним особама да расправљају о стварима које ни површно не познају, а камоли да имају интелектуалну и научну тежину исте критизирати“.

Међутим, у писму Рашљанинове био је садржан још један важан елемент – стављање текста Аиде Ђоровић у контекст наводно дуготрајног и систематског прогањања муслимана у Србији. „Бошњаци Санџака“, објаснила је председница Муслиманског омладинског клуба, били су непрестано дискриминисани „у временима Краљевине СХС, Краљевине Југославије, ФНРЈ, СФРЈ, СРЈ“, а посебно су били жртве „масовних стријељања (...)

четрдесетих година двадесетог вијека“, као и, током деведесетих, жртве „национал - фашистичких дивљања острвљених звијери које су произвеле геноцид у Сребреници и многа друга злодјела“. Стога, по Рашљаниновој, објављујући такве текстове као што је онај Аиде Ђоровић, „Данас“ даје директан допринос „стварању нових стереотипа о муслиманима и Бошњацима у Србији, како би се јавно мњење припремило за неки нови геноцид под плаштом борбе против муслиманског фундаментализма и екстремног фанатизма“. „Упозоравамо све медије“, завршила је свој текст председница Муслиманског омладинског клуба, „да давањем простора оваквим медиокритетима чине протууслугу већинском и свим осталим народима у Србији, што у коначници може имати несагледиве посљедице по вјековну хармонију суживота свих грађана заједничке нам домовине“.

Пошто је објавио овај чланак, „Данас“ се запљуснуо талас негативних реакција. На интернет издању „Данаса“ уз овај текст стоји 46 коментара читалаца, од који су многи осудили лист што је такав чланак, пун личних увреда на рачун Аиде Чворовић, уопште објавио. „После свих Двери и Образа и никоговића Антонић-Вукадиновића“, бесно пише једна читатељка, „којима Данас даје простор (укидајући самим тим простор разуму), ово је заиста дно“. „Не могу да верујем да је Данас овако нешто објавио, шокирана сам“, пише друга читатељка. Међу читаоцима-коментарима који су протестовали била је и Биљана Србљановић. „Своје лично писмо протеста сам јуче упутила Данасу“, каже она, „пошто нисам добила никакав одговор, писмо сам објавила на сајту Пешчаника“ [\[5\]](#). У писму, Србљановићка пише: „Згрожена сам одлуком редакције Данаса да, у оваквом облику, штампа писмо госпође Рашљанин“, будући да је оно „препуно ниских увреда, недопустивих у јавном говору (барем не у листу Данас)“. „Заиста не разумем“, пита даље Србљановићева редакцију Данаса, „шта сте имали на уму овим потезом?“. „Оштро протестујем“, завршава Србљановићева, „против одлуке Данаса да објави писмо госпође Рашљанин, које у јавни дискурс враћа говор мржње и дискриминацију сасвим сличну оној од које је и сама бошњачка заједница на простору бивше Југославије, на жалост, више пута страдала“.

Протестовале су и многе грађанистичке НВО. Заједничко саопштење су, измуђу осталих, потписали и Грађанске иницијативе, Хелсиншки одбор за људска права, НУНС, Центар за културну деконтаминацију, Фонд за хуманитарно право, Београдски центар за људска права, Иницијатива младих за људска права, Геј стрејт алијанса... [6] Ове НВО су „захтевале

од дневног листа Данас да образложи своју одлуку да објави позив на линч Аиде Ђоровић

“ . „Објављивање оваквог текста“, стоји у саопштењу, „представља озбиљан професионални пропуст дневног листа Данас“. „Нема никаквог оправдања да уредници дозволе објављивање текстова у којима се неко дисквалификује на овако груб и вулгаран начин. (...) Организације цивилног друштва захтевају од уредништва листа „Данас“ да се огласи овим поводом и образложи своју одлуку да објави текст који ни у ком случају не би смео да се појави у јавном простору“. Посебно се огласила и „Асоцијација невладиних организација Грађанска Војводина

[7]

“ „Грађанска Војводина са запрепашћењем гледа на објављивање овог погромашког текста“, стоји у саопштењу ове асоцијације

[8]

„питајући се да ли Данас мења идејно опредељење“. „Најмање што би Данас могао да уради био би уводник у којем би се саопштила мотивација за властито понашање у овој ствари. У противном, Данас ће почети да подсећа на јуловске медије који су на сличан начин писали о антиратним активист(к)и(ња)ма деведесетих година“.

И заиста, пошто је цео грађанистички НВО сектор осудио овај „уређивачки промашај“ и захтевао објашњење, морао се огласити и „Данас“ редакцијским текстом [9]. У њему је редакција признала да је текст Аиде Рашљанин пун личних увреда на рачун Аиде Ђоровић, и назвала га чланком „испод сваког интелектуалног и етичког нивоа“,

„погромашким
реаговање

м`чедних муслиманки“, „тзв. полемиком овако бедног нивоа“ и „мржњом испуњеним одговором

младих муслиманки

“. Међутим, редакција је своју одлуку да објави такав текст образложила оценом да је спис Рашљанинове ипак „врло релевантна информација за јавност о каквом се типу мишљења ради у неким муслиманским круговима“.

* * *

Две главне црте се могу приметити у овој полемици унутар „друге Србије“. Прва је та да

је неприхватљивост текста Аиде Рашевић сведена само на личне увреде и напад на једну НВО активисткињу. Они елементи у спису Рашљанинове, међутим, у којима се апострофира некакав, наводно, тежак данашњи положај „санџачких Бошњака“, у којима се помиње „национал - фашистичких дивљања острвљених звијери које су произвеле геноцид у Сребреници“, као и помињање некакве озбиљне опасности од новог „геноцида“ над муслиманима у Србији, ти, дакле, елементи готово уопште нису ни примећени у највећем делу протеста грађанистичких НВО, нити у полемици које је овај текст изазвао. Човек стиче утисак да је једино неприхватљива карактеристика Рашљанинкиног текста та што је у њему вређана једна НВО активисткиња, и да, само кад тога не би било, све остало би у овом тексту било савршено у реду. „Друга Србија“ и муфтија Зукорлић би наставили да деле исте ставове о односу државе Србије према муслиманима, о њиховој непрестаној „дискриминацији“ и о опасности да српске националистичке „острвљене звијери“, већ колико сутра, изврше „нови геноцид“ над муслиманима у Рашкој области.

Друга, још гора црта ове полемике јесте несхватљиво лицемерје које је показао део другосрбијанског интелектуалног корпуса. Наиме, сви они који су протестовали што се у „Данасу“ објављују личне увреде, само неколико страница иза тога могли су да читају текст о „историографу четвртасте главе и занемариве интелигенције“, који је „безначајна личност“ и који пише којекаква „историцистичка паламуђења
“, или “громогласно проговора
на дупе
“, који на пријемима у страним амбасадама показује „безобзирни апетит“, па се од њега „не може прићи столу“ (са послужењем) јер „воли да канапее и колаче потрпа у џепове“, и коме се свесрдно препоручује „да се подвргне трансплантацији главе“, јер „коју год другу да му пришију, биће то боље за њега“

[\[10\]](#)

Серија текстова коју овај „Данасов“ истакнути аутор објављује није ништа друго до низ најпримитивнијих личних увреда упућених свим оним јавним личностима које „друга Србија“ квалификује као „српске националисте“. При томе се у тим текстовима људи, под именом и презименом, називају „пропалицом и лумпенинтелектуалцем“, „режимском крпом“, „безначајним плаћеником“, „вриштећим медиокритетом“, „штурмбанфирером“ и осталим срамним изразима, које је пристојном човеку стидно и да понови [\[11\]](#). Никада нико, од свих тих другосрбијанских моралиста, од свих тих силних НВО – од НУНС-а, до ХОС-а – који су се сада нашли „згрожени“ због тога што је

Данас

штампао „погромашке увреде“ на рачун неке личности, није нашао за сходно да макар једну реч каже у прилог одбрани „културе дијалога“, „дигнитета аутора“ и „јавне пристојности“. Напротив, као што сам раније већ указао, „друга Србија“ изгледа да је

бескрајно уживала, као што и даље ужива, у псовкама и простаклуку, само ако оне иду на рачун „српских националиста“ и „противника евроатлантских интеграција“

[\[12\]](#)

. Штавише, аутор о коме је реч, у „Данасу“ је изгледа добио колумну управо са идејом да својим маштовитим увредама и псовкама дневно забавља „раздрагани другосрбијански пук“

[\[13\]](#)

На дубинском нивоу другосрбијанске „идеолошке борбе“ реч је о систематском настојању да се критичари глобалне идеолошке, политичке и економске хегемоније маргинализују (тако што ће бити искључени из јавног простора), или – ако је већ то због снаге саме истине и критичких аргумента – немогуће, онда макар јавно дезавуишу као личности без стручног, моралног или политичког кредибилитета. Вређање и исмевање које поједини аутори и медији „друге Србије“ систематски негују, као окосницу свог целокупног дискурса, има за циљ управо *дехуманизацију* сваког оног ко се усуди да мисли изван „политички коректног“, глобалистичког (Империјалног), „режима истине“. Толеранција према Другом и другачијем у овом дискурсу је *бинарно сегрегационистичка*

. Она апсолутно важи само за једну групацију, коју чинимо Ми, истомишљеници, „евроатлантски“ интеграционисти и грађанисти. Али толеранција апсолутно не важи за скуп наших критичара, за све оне који се усуде да пруже отпор транснационалним структурама („Империји“), а поготово за оне који се супротстављају овдашњим политичким и идеолошким извршиоцима наређења бриселске и вашингтонске бирократије.

Те типичне двоструке страндарде, у моралном просуђивању, уочила је чак и Јелена Милић, директорка једне од грађанистичких НВО (Центар за евроатлантске студије). У чланку, објављеном у „Данасу“

[\[14\]](#)

, она је истакла

да одговор редакције „ни на који начин није успео да оправда срамни потез. Објављивање детаља из приватног живота Аиде Ћоровић, стварних и измишљених, превелика су цена да би нам Данас дочарао каква је у ствари Исламска заједница у Србији, што је ето наводно био циљ који је оправдао средство. (...)Пре ће бити да је идеја била скандал и тираж, нешто што Данас мало суптилније и сврсисходније већ постиже са свакодневним басароцентричним Басаром“.

Милићева с правом уочава да би „оправдане критике упућене сада дневном листу Данас имале више кредибилитета и ефекта када би истим аршинима био оцењиван и рад

других гласила, па и властита иступања. (...)Текст омладинке МОК само је много концентрованији, и тиме глупљи, облик онога што можемо читати у Е-новинама, на пример. Физички атрибути и избори у вези с приватним стварима попут презимена или партнера Љиљане Смајловић, Оље Бећковић и Соње Лихт, да споменемо сада само жене, неретко су тема аутора Е-новина па и на порталу ЛДП, пре свега у текстовима Ненада Прокића. (...)Нису ли сличне методе, скоро сасвим без осуде, биле коришћене и у обрачунама бившег љубимца Друге Србије Владимира Поповића против неистомишљеника и „наших“ и „њихових“? (...)Ни Кустурица ни Јеремић нису били поштеђени повлачења детаља из приватног живота, што је иначе увелико урушило квалитет критике њиховог јавног ангажмана. И сатиричност, ако се на њу позивају, има своје границе“.

Све што се на ово Милићкино размишљање може рећи јесте – хвала Богу да се нашао макар један глас разборитости у хору лицемерних моралиста и неостварених медијских цензора! Заиста, нико ко хоће да буде доследан не може да се, у исти мах, жали што се у неком листу штампају личне увреде на рачун особе А, а да се истовремено радује (или макар ћути) док тај лист штампа серију личних увреда на рачун особа Б, В и Г. Не може се тражити заштита елементарног достојанства људске личности само у случају особе А, или Б, или В (зато што су „наши“), а да се истовремено аплаудира садистичком уништавању сваког личног достојанства особе Г, или Д, или Ћ (зато што су „њихови“). Јер, онда смо као онај Хотентот, који је изјавио да је „добро“ када он украде краве комшији, а „лоше“ када комшија то исто уради њему.

Или су, можда, хотентотски морал и хотентотска политичка коректност баш и резервисани за самозване „европске снаге“ у Србији? Само, у том случају, добро је то рећи, како више нико не би имао недоумица око природе једног листа, његовог најистакнутијег аутора, и читавог једног политичког пројекта који себе представља као „другу“, „бољу“, европскију“ и „цивилизовану“ Србију.

---

[1] <http://www.nspm.rs/komentar-dana/zukorlic-borac-za-ljudska-prava-u-sopstvenoj-dzamahir-iji.html>

[2] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/hidzab_marama_kao_politika.46.html?news_id=209322

[3] <http://www.youtube.com/watch?v=GtMd1gcL85I>

[4] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/aida_corovic_sa_ravnogorcima_i_ljajicem.46.html?news_id=209632

[5] <http://www.pescanik.net/content/view/6395/129/> ; објављено доцније и у *Данасу*: http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/ostro_sam_protiv_ovakve_polemike_u_danasu.46.html?news_id=209830

[6] <http://www.pescanik.net/content/view/6398/61/> ; објављено доцније и у *Данасу*: http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/protiv_objavljivanja_poziva_na_linc_u_vasem_listu.46.html?news_id=209831

[7] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/danasova_ratna_propaganda.46.html?news_id=209784

[8] Чине је следеће НВО: Центар за регионализам, Нови Сад, Независно друштво новинара Војводине, Центар за развој цивилног друштва, Зрењанин, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Београд-Нови Сад, НВО „Отворени лицеј”, Сомбор, Грађанска акција, Панчево, Грађански фонд „Панонија”, Нови Сад и Зелена мрежа Војводине, Нови Сад.

[9] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/dve_aide.46.html?news_id=209786

[10] http://www.danas.rs/danasrs/kolumnisti/rodjeni_istoriograf.881.html?news_id=209135 ; http://www.danas.rs/danasrs/kolumnisti/doktorstvo.881.html?news_id=209597

[11] види: <http://www.nspm.rs/kolumne-slobodana-antonica/hajka-na-vukadinovica.html>

[12] http://starisajt.nspm.rs/kulturnapolitika/2008_ant_e_novine1.htm

[13] види: <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/korisni-idiot-druge-srbije.html>

[14] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/kad_cilj_opravdava_sredstvo.46.html?news_id=209902